micul atelier

Richard Taylor

Ghid de culori pentru picturi în acuarelă

Un ghid vizual pentru alegerea și folosirea culorilor care să dea viață picturilor tale

Editura Casa
Oradea, 2026

Cuprins

O LUME A CULORILOR 4

PARTEA ÎNTÂI: NOȚIUNI DE BAZĂ DESPRE ACUARELĂ 6

Pigmentul și apa 8

Crearea dimensiunii 10

PARTEA A DOUA: CULORILE 14

Tipuri de culori 16

Griuri și neutre 22

Familii de culori 28

- Galben 34
- Roșu 48
- Albastru 62

PARTEA A TREIA: LUMINI ȘI UMBRE . 76

Cele trei etape 78

Culoarea reflectată 80

Studii de natură statică 82

PARTEA A PATRA: CALD ȘI RECE 90

Teoria 92

Studii de natură statică 94

PARTEA A CINCEA: CULOAREA ÎN ACȚIUNE 102

Studii de schițe 104

- Iris 106
- Floarea-soarelui 114

CONCLUZII FINALE 124

DESPRE AUTOR 126

MULȚUMIRI 126

INDEX 127

O lume a culorilor

De la începutul timpurilor, oamenii de pe toate continentele globului au folosit magia și frumusețea culorilor pentru a reproduce lumea în care trăiesc. Și astăzi folosim culorile exact în același scop.

CULOAREA ÎN ISTORIE

Populaţiile preistorice din Europa au descoperit pigmenții naturali de pământ, anume nuanțele de ocru și culorile brune (umbră naturală și umbră arsă) în argilele din regiunile alpine, realizând amprente ale mâinilor și desene colorate care înfățișau viața lor de zi cu zi – cele mai faimoase fiind cele din peșterile de la Lascaux. În aceeași perioadă, populaţiile indigene din America au creat o bogăție de imagini folosind aceleași metode pe pereții peșterilor din Alabama, Minnesota și California. Însă, pentru acești oameni, podoabele personale erau mai importante decât crearea de imagini, iar explorarea culorilor a luat o altă direcție. Egiptenii antici erau mari inovatori și li se poate atribui descoperirea metodelor de încălzire care le-au permis să obțină un pigment albastru sintetic prin amestecarea cuprului cu calciul. În curând, au început să producă unele dintre cele mai uimitoare bijuterii și haine colorate pentru conducătorii lor, pentru a le confirma și afirma statutul. Culoarea era în mod evident importantă.

Civilizaţiile care au urmat au încercat, de obicei în zadar, să obțină culorile mediului înconjurător zdrobind sau distilând chiar elementele pe care doreau să le picteze – verde din iarbă și frunze și roșu din fructe de pădure și semințe. Aceste încercări eșuau de obicei, deoarece culorile create erau efemere, durata lor de viață fiind foarte scurtă, nuanțele se estompau devenind aproape invizibile în câteva minute. Unele, însă, au avut succes – rădăcina de roibă a reușit să producă un violet, iar o culoare albastru-închis numită indigo a fost creată din plante indigene asiatice. Cunoștințele și tehnicile de producție evoluau.

La mijlocul secolului al XVI-lea, atelierele pictorilor renascentiști italieni erau pline de ucenici care măcinau pigmenți și îi amestecau cu uleiuri pentru a crea culori cu nume minunate precum Sinopia, Roz de Florența sau Auripigment (Orpiment). Mulți dintre acești pigmenți erau obținuți cu o metodă mai rafinată de extracție a culorii din rocile și argilele naturale găsite la poalele regiunilor alpine, depășind tehnicile strămoșilor lor preistorici.

REVOLUȚIA INDUSTRIALĂ

Dar, abia odată cu apariția chimiștilor industriali în secolul al XVIII-lea s-a produs o explozie de experimente și descoperiri în căutarea unor culori noi și mai bune pentru industria coloranților. Cărbunele era motorul industriilor emergente, iar produsul rezidual, gudronul de cărbune (catran), era disponibil în cantități nelimitate. S-a descoperit că acesta conținea anilină compusă, care avea o multitudine de proprietăți de colorare.

În curând, din această substanţă neagră s-au extras nuanţe bogate şi strălucitoare de violet şi albastru, care au stat la baza multora dintre culorile pe care le cunoaştem astăzi. Producţia de culori era în mâinile oamenilor de ştiinţă din domeniul industrial, iar cercetarea şi experimentarea au continuat într-un ritm susţinut, până la apariţia polimerilor şi a materialelor plastice în anii 1950 şi 1960, când un nou tip de industrie a necesitat o nouă gamă de culori pentru noi scopuri.

CULOAREA MODERNĂ

Astăzi, magazinele de artă pot fi locuri copleşitoare, cu o gamă vastă de culori aranjate pe rafturi, adesea fără sau cu puţine explicaţii despre scopul lor. Uneori, numele culorilor vă vor da un indiciu: galbenul-lămâie, de exemplu, vă va oferi un indiciu vizual despre culoarea pe care o veţi găsi în tub. Nu este prea greu să ne imaginăm cum ar arăta acest lucru pe hârtie. Dar ce anume v-aţi aştepta de la Caput Mortuum şi care este diferenţa dintre roşu englez şi siena arsă, având în vedere că în tub culorile arată exact la fel?

„Personal, găsesc lumea culorilor fascinantă și captivantă chiar și după aproape 50 de ani de când o folosesc și mă lupt cu ea."

DESPRE ACEASTĂ CARTE

Scopul acestei cărţi este să vă ajute să vă orientaţi printre toate nuanţele de siena, umbre naturale sau arse, ftalocianină şi dioxazină. Nu e posibil să explorăm toate culorile existente pe piaţă, aşa că am făcut o selecţie a celor mai comune găsite în magazinele de artă şi a celor pe care le folosesc cel mai frecvent în pictura mea. Din acest motiv, am început adesea procesul de amestecare a culorilor în funcţie de culoare, mai degrabă decât în funcţie de orice alte calităţi pe care le-ar putea avea, pentru a vă permite să porniţi în călătoria dvs. de descoperire a culorilor. Personal, folosesc o paletă destul de limitată, de aproximativ şase culori, şi apelez la altele atunci când este necesar. De asemenea, folosesc adesea culori secundare gata preparate – portocaliu, verde şi violet – dar numai ca punct de plecare, adăugând orice culoare consider necesară pentru a schimba tonul în funcţie de nevoile mele.

Întrebarea „roşul şi galbenul dau întotdeauna portocaliu?" nu mi-a ieşit din minte în timpul creării acestei cărţi. Da, ele vor crea un portocaliu când sunt amestecate, dar acel portocaliu va depinde în totalitate de roşul şi galbenul cu care porneşti – este acesta portocaliul pe care îl căutai? Uneori ele vor crea culoarea pe care o cauţi, dar alteori nu. Din acest motiv, încep adesea procesul de amestecare a culorilor cu un tub de culoare portocalie gata amestecată şi adaug alte culori în cantităţi mici până când ajung la rezultatul dorit (oprindu-mă înainte de a crea un maro-noroios în loc de un portocaliu-închis). Toate aceste aspecte vor fi explorate în paginile următoare, împreună cu exemple şi sugestii pe care le puteţi încerca. Însă, acestea sunt soluţiile la problemele legate de amestecarea culorilor pe care le-am descoperit eu personal. Cu siguranţă veţi găsi şi altele prin experimentare şi, poate, asumându-vă mici riscuri legate de culorile folosite.

Am ales subiecte uşor de găsit ca exemple pe care să le pictaţi în confortul propriului cămin, unde lumina este constantă şi vântul nu vă suflă hârtia în peisaj. Nu aveţi nevoie de un atelier – o masă de bucătărie este suficientă.

Personal, găsesc lumea culorilor fascinantă şi captivantă chiar şi după aproape 50 de ani de interacţiune şi provocări în acest domeniu. Sper că această carte vă va ajuta să simţiţi acelaşi lucru. Desigur, o înţelegere a originilor şi calităţii culorilor ajută foarte mult, dar pasiunea pentru aplicarea lor este ceea ce contează cu adevărat. Bucuraţi-vă de utilizarea lor!

Partea întâi:

NOȚIUNI DE BAZĂ DESPRE ACUARELĂ

Înainte de a ne cufunda în procesul de amestecare a culorilor, ar fi util să examinăm noțiunile de bază ale procesului de pictură în acuarelă. În esență, pictura în acuarelă implică adăugarea de culoare umedă pe hârtie. Cu toate acestea, ar fi util să explorăm exact ce se întâmplă cu culorile și hârtia atunci când acestea intră în contact.

Pigmenți și apă

Una dintre cele mai importante caracteristici ale acestei tehnici este că, spre deosebire de majoritatea celorlalte medii, acuarelele pot fi deschise la culoare numai prin adăugarea de apă, nu și prin adăugarea altor culori. Motivul este fizic, nu optic, necesitând o scurtă explicație a relației dintre elementele cheie ale picturii în acuarelă – hârtie, gumă arabică, pigment și apă.

PIGMENȚII

Simpla acțiune de a aplica vopsea acuarelă umedă pe hârtie pentru acuarelă declanșează o serie de procese fizice care determină aspectul final al culorii. În primul rând, apa activează adezivul sau stratul protector cu care producătorii acoperă hârtia. Veți observa cum cantitatea de adeziv variază în funcție de tipul de hârtie sau producător.

Acuarela se obține prin combinarea pigmentului cu soluție de gumă arabică și, de obicei, cu un mediu care să faciliteze curgerea, cum ar fi glicerina. Când este adăugată pe hârtie, culoarea va părea inițial puternică, vibrantă și strălucitoare. Acest lucru se datorează faptului că ochiul vede lumina reflectată de albul hârtiei prin stratul umed și guma arabică diluată. Imaginați-vă că priviți o picătură de apă de ploaie sau roua dimineții pe o frunză și cât de intensă este lumina reflectată. Principiul este același.

Pe măsură ce pigmentul este absorbit în fibrele hârtiei, stratul protector va începe să se usuce și apa rămasă la suprafață se evaporă. Când acest proces simplu este finalizat, culoarea este văzută prin pigmentul uscat, guma arabică uscată și adezivul uscat. Trecerea luminii nu mai este îmbunătățită sau amplificată de apă. Deci, este esențial să rețineți că culoarea pe care o vedeți atunci când o aplicați prima dată pe hârtie nu va fi probabil culoarea pe care o veți vedea după ce totul s-a uscat.

Cu cât spălarea inițială este mai subțire, cu atât culoarea va părea mai deschisă, deoarece mai puțin pigment obstrucționează trecerea luminii. Adăugarea unui alt strat de culoare crește cantitatea de pigment, restricționând și mai mult fluxul luminii, reducând transluciditatea și făcând culoarea să pară mai închisă. Așadar, singura modalitate de a deschide efectiv culorile acuarelei este diluarea acestora.

DIAGRAMELE TONALE

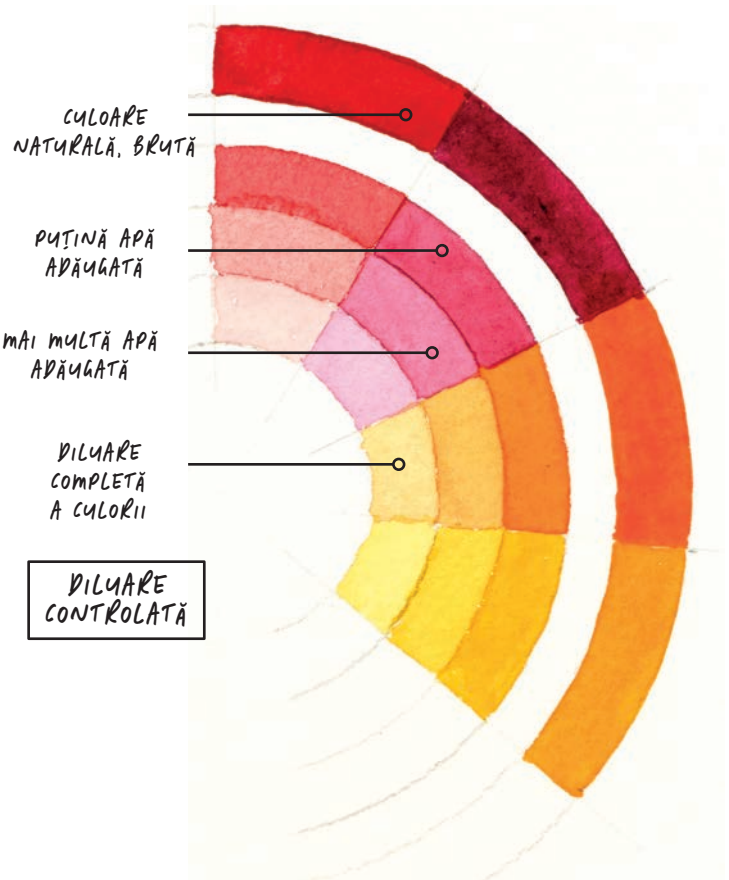
Diagramele tonale din carte ilustrează modul în care acuarelele reacționează atunci când sunt diluate și aplicate pe hârtie. În aceste diagrame circulare, culoarea naturală, brută, luată direct din tub, se află la exterior (se adaugă doar puțină apă pentru a o dilua). Apoi, când o veți încerca voi înșivă, veți înțelege calitatea culorii și a potențialului său de curgere și acoperire. Unele culori sunt destul de groase și chiar vâscoase, necesitând o „prelucrare" viguroasă pe paletă înainte de utilizare pentru a elimina bulgării și acoperirea neregulată. Altele își pierd intensitatea imediat ce se adaugă

una sau două picături de apă. Altele curg liber și uniform și dau rezultate bune în ceea ce privește menținerea culorii atunci când sunt diluate.

CITIREA INELELOR

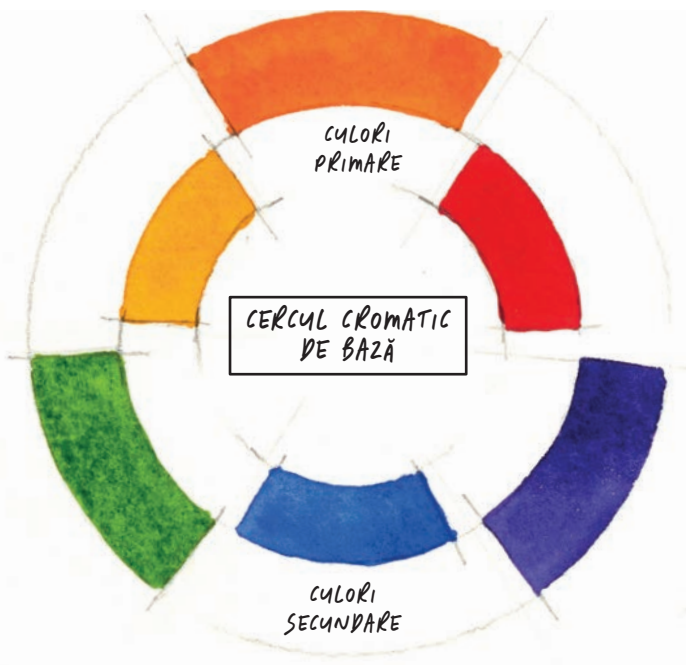
Inelele interioare ale diagramelor tonale arată culoarea diluată. Acest lucru este important, deoarece multe culori își schimbă aspectul în mod vizibil odată ce se adaugă apă. Eu folosesc trei niveluri de diluare, o tehnică pe care vă recomand să o încercați. Mai întâi, se adaugă puțină apă, creând un ton abia diluat, dar diferit de cel original. Apoi, se mai adaugă puțină apă pentru a crea un ton mediu. Apoi, și mai multă apă – culoarea inițială este vizibilă, dar arată cât de deschisă poate deveni nuanța.

Veți descoperi că diferite vopsele au un aspect unic odată diluate; așadar, utilizarea acestei tehnici ca să vă familiarizați cu vopselele vă va permite să luați decizii în cunoștință de cauză cu privire la culorile pe care să le alegeți și modul în care să le utilizați.

CERCUL CROMATIC

Pe parcursul cărții voi dezvolta acest subiect în detaliu, dar, deocamdată, iată cum funcționează cercul cromatic. Cele trei culori primare se află într-un triunghi central perfect. Când sunt amestecate cu culorile vecine, ele creează culori secundare. O culoare primară se va afla întotdeauna vizavi de o culoare secundară pe cerc. Datorită efectului vizual pe care aceste culori îl au una asupra celeilalte (mai multe detalii despre acest aspect mai târziu), ele sunt denumite culori „complementare”. Importanța acestui lucru rezidă în utilitatea culorilor complementare pentru crearea tonurilor – adică pentru a închide o culoare. Așadar, haideți să punem toate acestea în practică!

NOTĂ DESPRE VOCABULAR:

S-a scris mult despre terminologia artistică. Pentru claritate, în această carte, „tonul” se referă la cât de deschisă sau de închisă este o culoare

Cum se creează dimensiunea

După ce am abordat aspectele tehnice ale acuarelei sau elementul „de ce”, putem dedica puţin timp laturii „cum” a procesului. Deci, cum să folosiţi culoarea pentru a face pictura să pară tridimensională pe o suprafaţă bidimensională?

ÎNDEPĂRTARE – APROPIERE

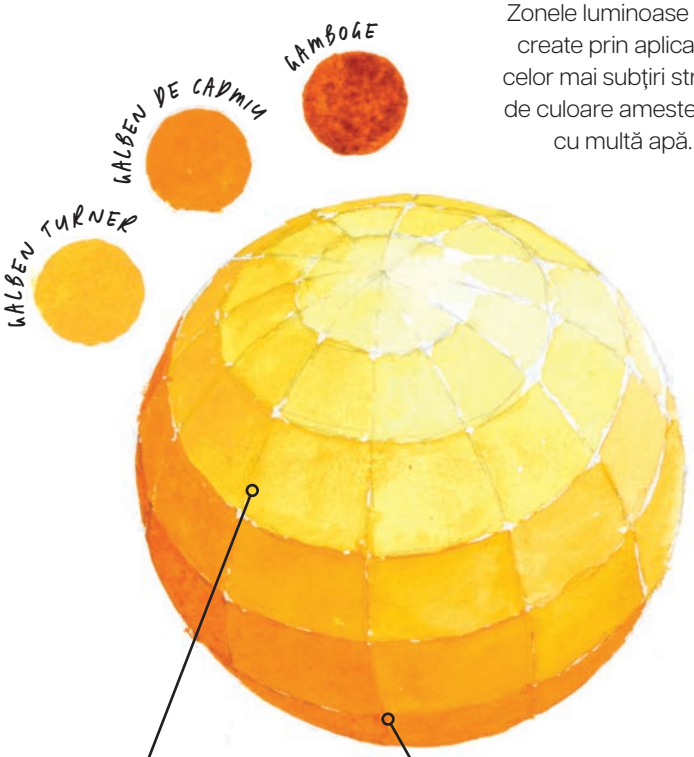
De-a lungul acestei cărţi, am folosit un proces în trei etape pentru a crea picturi. Prima etapă – crearea zonelor luminoase – tocmai a fost prezentată în capitolul *Pigmenţi şi apă*. După uscare, secţiunile cele mai deschise apar ca zone luminoase. Acestea nu se pot deschide mai mult, dar pot fi făcute să *pară* mai deschise prin adăugarea de tonuri medii. Aceasta reprezintă culoarea „esenţială” a obiectului, neafectată de umbre sau culori reflectate. În final, umbrele sunt adăugate secţiunii mai întunecate, cea mai îndepărtată de lumină. Acest proces este adesea denumit tehnica „îndepărtare – apropiere” (sau push-pull). Plasarea unei culori închise lângă una deschisă creează iluzia că cea mai deschisă este „împinsă” vizual în faţă, iar culoarea mai închisă este „trasă” în fundal.

SURSA DE LUMINĂ

Cele trei sfere ilustrează procesul. Zona luminoasă este locul în care sursa de lumină cade direct pe obiect în partea dreaptă-sus. Acestea sunt zonele cele mai deschise la culoare. Apoi, tonurile medii se aplică treptat, lucrând cu atenţie, în jurul zonelor luminoase şi intensificând culoarea pe măsură ce ne îndepărtăm de lumină. Începe să se contureze un aspect tridimensional. Pentru volum şi pentru a completa iluzia dinamică, se adaugă tonuri închise, făcând ca partea cea mai îndepărtată de lumină să pară a fi în umbră.

ZONE LUMINOASE

Zonele luminoase sunt create prin aplicarea celor mai subţiri straturi de culoare amestecate cu multă apă.

Direcţia curburii a început să se contureze prin folosirea unui galben mai închis.

Cea mai închisă dintre cele trei nuanţe de galben, Gamboge, este aplicată pe partea inferioară a sferei, unde lumina nu ajunge cu uşurinţă.

Zonele luminoase rămân neschimbate, în timp ce se creează tonurile medii.

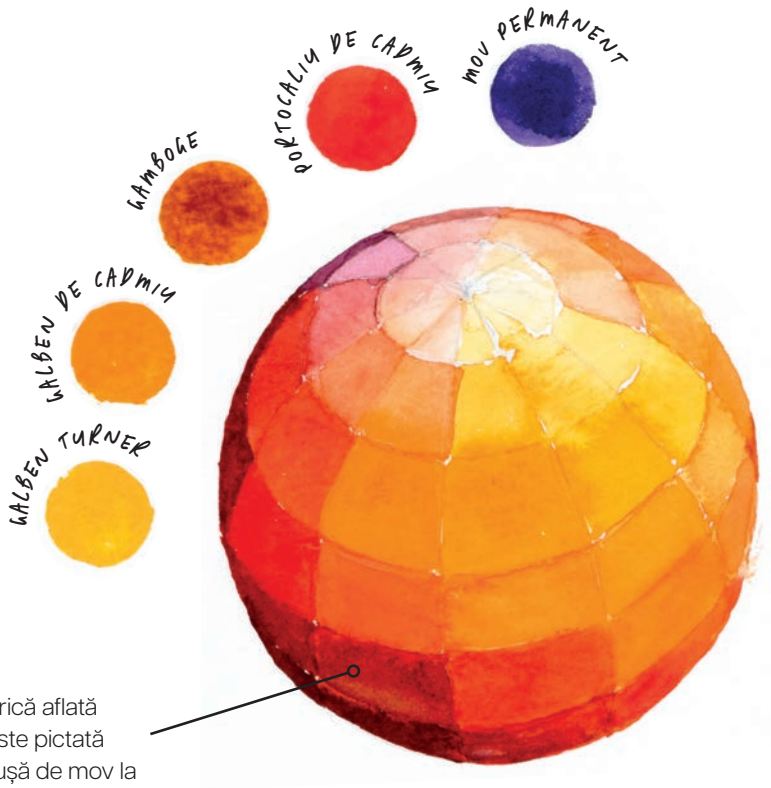
TONURI MEDII

Tonurile medii reprezintă de obicei culoarea esențială a obiectului.

Tonurile medii (intermediare) – cele care se află între secțiunile întunecate și cele luminoase ale sferei – sunt create folosind o tușă de portocaliu de cadmiu.

UMBRE

Umbrele sunt o colecție de culori reflectate proiectate pe o suprafață și implică amestecarea mai multor culori – ele nu sunt negre!

Partea sferică aflată în umbră este pictată adăugând o tușă de mov la amestecul de portocaliuri.

Teoria „push-pull" („îndepărtare – apropiere") este explorată mai în detaliu și pusă în practică în această pictură de natură statică. Simțiți cât de distractivă poate fi utilizarea culorilor?

TEORIA „PUSH-PULL" („ÎNDEPĂRTARE-APROPIERE") ÎN PRACTICĂ

Mai întâi, se aplică pe hârtie culorile cele mai deschise și mai umede. Culorile se lasă să curgă puțin, deoarece aceste fine întrepătrunderi fluide vor ajuta la crearea umbrelor. Apoi se aplică culorile principale, folosind mai puțină apă. Acestea sunt, de asemenea, lăsate să se întrepătrundă puțin, îmbunătățind conexiunile fizice și vizuale din interiorul grupului, în timp ce începe procesul de redare a volumului pornind de la forme anterior plate. În final, culorile utilizate sunt amestecate pentru a crea o gamă de tonuri în cadrul umbrelor, care astfel par retrase vizual. Această tehnică va fi discutată mai în detaliu în *Partea a treia: Lumini și umbre*.

ETAPA 1

În prima etapă a acestei picturi se aplică numai culori în straturi subțiri, apoase, care se lasă să se usuce liber.

ETAPA 2

Culoarea esențială este aplicată în jurul zonelor luminoase, scoțându-le în evidență. Acestea sunt culorile principale ale fructelor – portocaliu, galben și violet.

PICTURA FINALĂ

În această etapă, se aplică culorile cele mai închise, creând nuanțe și umbre și aducând vizual culorile mai deschise în față. Culorile umbrelor sunt un amestec al tuturor culorilor utilizate în compoziție.

